

musí přinášet vyprazdňování lokálních kultur“ (s. 27): Může znamenat i oživující konfrontaci lokálního a globálního, přinášející kulturnímu vývoji nové impulzy. Přitom se připomíná, že samotná ekonomická analýza sportovní migrace dané téma nevysvětluje dostatečně, že je třeba zvažovat i lidské důsledky tohoto jevu, spočívající v nevyváženosti základních impulzů sportovní kariéry, v rostoucím vlivu týmových soutěží na úkor prestiže národních týmů a v projevech nepřátelství vůči sportovním migrantům v hostitelských zemích.

Kapitola zabývající se problematikou dopingu ve sportu se opírá zejména o nové empirické údaje zejména z českého sportovního prostředí. Sekot připomíná nezbytnost šíření poučených informací o dopingu zejména mezi mládeží, stejně jako o problémech souvisejících s akcentem na tzv. sportovní etiku adorující postmoderní zážitkovost hodnot vítězství a vzrušení. Sekot v této souvislosti prezentuje empirická data dvou významných sociologických výzkumů vztahu mladých sportovců k dopingu v České republice a Francii, když se soustřeďuje na klíčová témata motivace užívání zakázaných látek a zdrojů informací o dopingu obecně. Přitom zkoumá relevantní rozdíly v rámci pohlaví a různých úrovních sportovní participace. Jeho výzkum sice nepřinesl žádné překvapující zjištění, přispěl však k plnějším doplnění našich znalostí o dopingu ve sportu a o možnostech a mezích výchovného působení na tomto poli.

Sekot dále významně přispívá k dalšímu důležitému tématu soudobé sociologie sportu: postavení žen ve sportu. Připomíná zvýšenou frekvenci této tematiky v posledních letech v západní sociologii a snaží se přinést nové informace i našemu čtenáři. V čase a prostoru se ohlíží za vývojem postavení žen ve světě sportu a zkoumá, proč zde ženy sehrávaly tradičně menší úlohu než muži. Připomíná v tomto kontextu hodnotové důrazy feministické sociologie sportu a předkládá vlastní analýzy prezentace českých sportovkyň v českých tištěných médiích během posledních letních olympijských her. Je zajímavé, ba překvapující, že jejich 40% zastoupení odpovídalo i podílu žen v olympijské výpravě v Aténách. Další výzkumná data se týkají překážek, které se staví do cesty plné realizaci českých sportovkyň na poli trenérské a rozhodcovské kariéry.

Tato vysoce prakticky zaměřená část obsahuje i doporučení pro zvýšení angažovanosti žen v řídicích orgánech sportu a nabízí zajímavý pohled na problematiku vývoje sportu v postkomunistické společnosti.

Kratší následující kapitola porovnává původní ideovou bázi sokolského hnutí se soudobou sportovní etikou a je přínosná zejména pro ty, kteří se s touto specifickou oblastí historie českého sportu teprve seznamují. Téma je dokresleno zejména srovnáním hodnotových důrazů Sokola na jedné straně a olympijského hnutí na straně druhé.

Autor v závěrečné části vstupuje do vysoce aktuální problematiky násilí ve sportu, a to prostřednictvím ilustrace jeho dopadů na společnost. Základem této části je kritika některých aspektů vrcholového výkonnostního sportu jako dominujícího modelu sportu v dnešní společnosti.

Aleš Sekot se úspěšně chopil úkolu na velké ploše teoreticky a empiricky poučeně prezentovat palčivá, globálně existující témata soudobého sportu. Takto nastavená perspektiva z pohledu malého národa bohaté sportovní historie je nesporně přínosná.

W. CROSSAN

* Brno: Masaryk university and Paido, 2006, 133 s.

Josef Maňák, Tomáš Janík: Problémy kurikula základní školy*

Sborník je výstupem druhého roku řešení projektu GA ČR s názvem *Obsahová dimenze kurikula základní školy*. Nabízí nejen přehled jeho dílčích výstupů, ale i příspěvky dalších odborníků z řad české i zahraniční (tu reprezentuje jeden německy psaný příspěvek) vědecké komunity.

Krátkého představení sborníku se v úvodu ujal Josef Maňák, který je spolu s Tomášem Janíkem jeho editorem.

Pět částí sborníku pak přehledně uvádí příspěvky k pěti zásadním tématům problematiky kurikula základní školy, která je bezpochyby velmi aktuální. Pojem kurikulum v so-

bě zahrnuje téměř všechny aspekty pedagogického procesu – od vzdělávacího cíle, přes obsah a metody po veškerou zkušenost, kterou žáci (vzdělávající) během pedagogického procesu získají. Tomu také odpovídá pestrost přístupů.

První část, věnovanou obecným otázkám kurikula, uvádí článek Elišky Walterové, která se zamýšlí nad paradigmatickými změnami v kurikulárních teoriích a výzkumech v českém i mezinárodním kontextu a stať Josefa Maňáka, který nabízí analýzu faktorů ovlivňujících jeho tvorbu. Další příspěvky první části sborníku pak čtenář může vnímat jako dva tematické okruhy, z nichž jeden pohlíží na téma z perspektivy tvorby kurikula a druhý se z různých úhlů dívá na učitele a jejich práci s kurikulem, případně přípravu na ni. Do prvního tematického okruhu spadají články Štefana Švece, který se věnuje teoretickému kontextu projektování kurikula, Jiřího Pelikána, zamýšlejícího se nad silnými a slabými stránkami zavádění RVP do české školské soustavy, Petra Baumana, jehož příspěvek posuzuje kurikulum z hlediska obsahu a nabízí zamýšlení nad možnostmi obohacení kurikula základních škol o filozofii. Čtveřici příspěvků věnující se tvorbě kurikula uzavírá stať Josefa Trny a Tomáše Janíka; autoři zde navrhují kritéria, která je možná při výběru a strukturování vzdělávacího obsahu uplatňovat.

Prvním ze čtyř příspěvků věnujícím se učitelům je stať Vlastimila Švece, který se v ní stejně jako Jaroslava Vašutová ve stati druhé zamýšlí na přípravou učitelů na kurikulární reformy základního školství. Přípravě učitelů se věnuje i Nataša Mazáčová, shrnuje úkoly pedagogů ve výuce a možnosti rozvíjení jejich didaktického myšlení. První část sborníku pak uzavírá Rudolf Kohoutek se statí obírající se vyučovacími styly učitele v souvislosti s učebními styly žáků.

Druhá část sborníku se věnuje tématu výzkumu kurikula. V první stati mapuje Jan Průcha typy výzkumů kurikula, které byly v České republice v posledních letech provedeny. Tento přehled doplňuje přehlednou tabulkou všech provedených výzkumů. Zajímavé je zamýšlení Jiřího Semráda nad zahraničními zkušenostmi s kurikulární reformou – konkrétně v Německu, Velké Británii a ve Spojených státech. Praktickou aplikací kurikula se zabývají

příspěvky Kateřiny Vlčkové (která zkoumala strategie učení se cizím jazykům žáků devátých tříd v ČR) a dvojice Hana Horká a Zdeněk Hromádka (ti v něm prezentují dílčí výsledky výzkumu zaměřeného na vzdělávací výsledky v oblasti ekologické výchovy). V posledním ze tří příspěvků věnujících se praktické realizaci kurikula prezentují Svatava Kašpárková a Renáta Otépková výsledky dotazníkového šetření směřovaného k výukovým metodám učitelů druhého stupně. Příspěvek Evy Dobšíkové nabízí zamýšlení nad tím, co by škola měla dávat lidem pro to, aby si z ní odnesli co nejvíce. Renate Seebauer pak v posledním článku druhé části sborníku, který je jediným příspěvkem v cizím jazyce, představuje výsledky výzkumu zabývajícího se vlivem socioekonomických vlivů na rozhodování o další vzdělávací dráze dětí německých čtvrtých tříd.

Třetí část, věnovanou problémům jednotlivých vyučovacích předmětů, tvoří příspěvky týkající se předmětů vyučovaných na základních školách v České republice, od cizích jazyků přes mateřský jazyk, dějepis, zdravotní, morální a hudební výchovu, přírodní vědy a technické předměty.

Metodickým otázkám kurikula se třemi příspěvky věnuje čtvrtá část sborníku.

V diskusních příspěvcích na závěr se Jaroslav Kozlík zamýšlí nad podstatou národního kurikula, Jiří Sedlák pak nabízí podněty k realizaci kurikula v praxi.

Sborník zdaleka nepostihuje všechny problémy kurikula základní školy v českém školství, ani nenabízí kompletní návrh jejich řešení. To ostatně nebylo a ani nemohlo být záměrem jeho autorů. Autoři ale nastílnili řadu koncepčních otázek týkajících se kurikula, nabídli podněty k zamýšlení nad kurikulární reformou. Popsali rovněž některé potíže, se kterými se učitelé i žáci českých základních škol potýkají, a mnohdy přinesli inspirativní návrhy jejich řešení. Jak je vidět, výzkum a teorie kurikula není jen jednou z možných cest, je to téma, které by měli brát na vědomí všichni, kdo se pedagogikou zabývají.

* Sborník z pracovního semináře konaného 22. června 2006 na Pedagogické fakultě MU, Brno 2006, 330 s.